

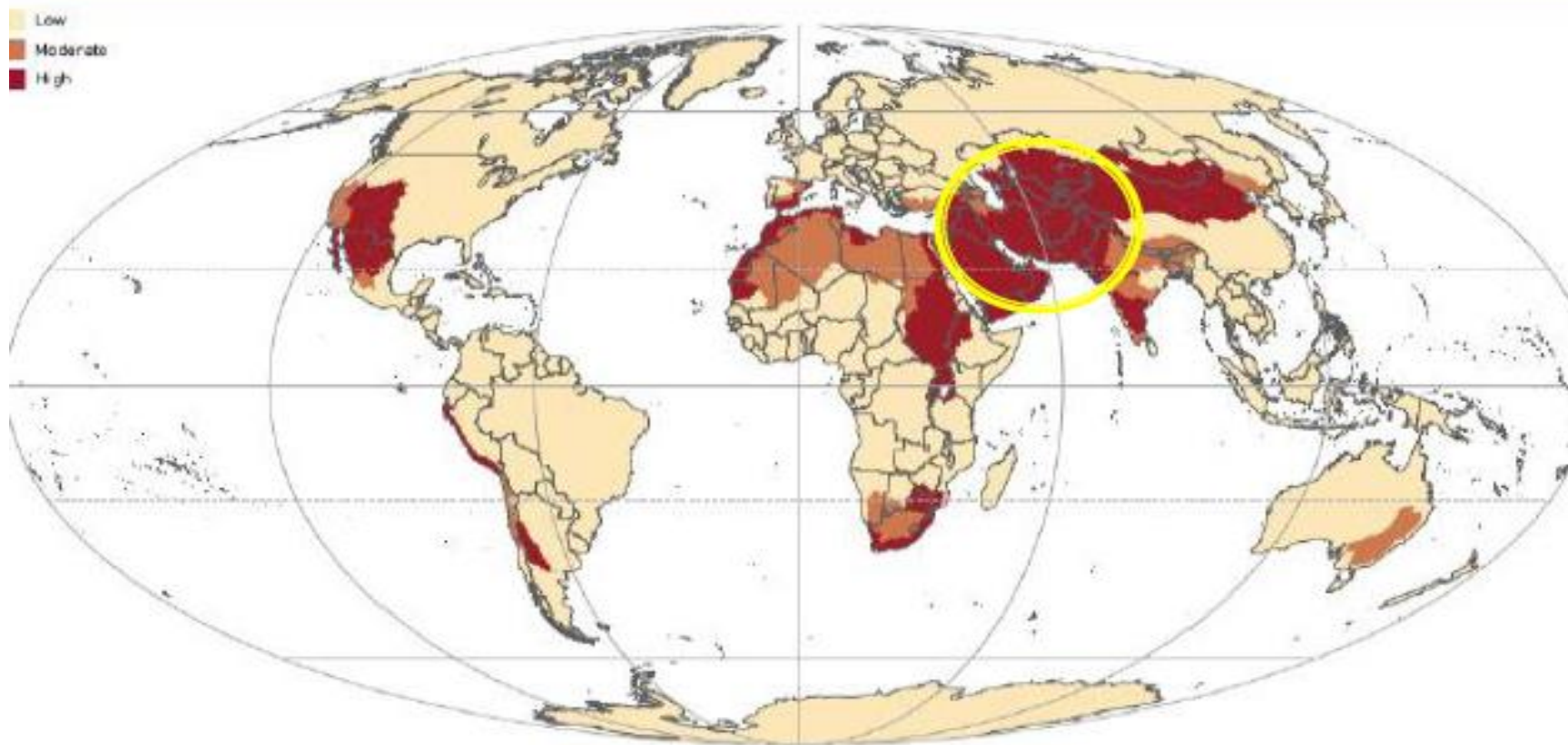
# روند حکمرانی آب در ایران

# محدودیت‌های منابع آب در ایران

# محدودیت منابع آب سرزمین ایران

- متوسط بارندگی بلندمدت در ایران یک سوم متوسط جهانیست بر اساس میانگین ۴۹ ساله، در حدود ۲۵۰ میلیمتر است در صورتی که میانگین بارندگی در جهان حدود ۸۶۰ میلیمتر
- سرانه آب در جهان نیز ۳/۶ برابر بیش از ایران است.
- این در حالی است که پتانسیل تبخیر در ایران ۳ برابر متوسط پتانسیل تبخیر جهانی است. ( میانگین پتانسیل تبخیر در ایران ۲۱۰۰ میلیمتر و میانگین جهانی ۷۰۰ میلیمتر در سال
- توزیع زمانی و مکانی بارندگی نیز در سطح کشور نامناسب است، به لحاظ مکانی حدود ۷۰ درصد حجم بارندگی کشور در سطح ۲۵ درصد از مساحت کشور رخ می دهد و حدود ۳۰ درصد بارندگی نیز در ۷۵ درصد از سطح کشور اتفاق می افتد. از نظر زمانی نیز وضعیت مشابه حالت فوق است. بدین معنی که حدود ۲۵ درصد کل بارش در فصل آبیاری و ۷۵ درصد بارش نیز در فصول غیرآبیاری صورت می گیرد.
- منابع اصلی آب موجود در ایران، باران و برف هستند. ۷۰ درصد بارش کشور به شکل باران و ۳۰ درصد از آن به شکل برف رخ می دهد. میزان بارش در ایران به طور متوسط بلند مدت حدود ۴۰۰ میلیارد متر مکعب در سال می باشد که ۲۷۰ میلیارد متر مکعب آن تبخیر و تعریق شده و از دسترس خارج می شود و تنها ۱۳۰ میلیارد متر مکعب آن در سال به عنوان آب های تجدیدپذیر از طریق آب های سطحی (۹۲ میلیارد متر مکعب) و آب های زیرزمینی (۳۸ میلیارد متر مکعب) می تواند مورد بهره برداری قرار گیرد.
- کشاورزی و شرب در ایران بشدت بر آب های زیر زمینی وابسته اند

## وضعیت ایران و کشورهای همسایه از نظر محدودیت و تنش آبی



# تمدن ایران و مساله آب

- تمدن ایران از ابتدای تاسیس با مشکل آب مواجه و به ناچار متکی به آبهای زیر زمینی بوده است.
- تمام تمدن‌های بزرگ باستانی در کنار رودهای بزرگی چون گنگ و سند، دجله و فرات (میان‌رودان)، نیل، یانگ تسه و هوانگهو شکل گرفتند. تنها تمدن باستانی ایران بود که در مجاورت رودهای بزرگ و دائمی بنا گذاشته نشد.
- این امر ایرانیان را در طول تاریخ به منابع آب زیر زمینی وابسته داشته است.
- مساله آب در این سرزمین عمری به قدمت تمدن ایران دارد.
- اما بحران آب پدیده‌ای جدید است و رد پای آن به دهه‌های اخیر می‌رسد.

# سازگاری و خلاقیت رمز بقای تمدن ایران

- از ابتدای تاریخ سرزمین وسیع ایران بزرگ با کمبود آب و مرتب نبودن بارش روبرو بوده است و به همین جهت ایرانی ها اولین مردمانی بودند که دانش و فن آوری ساخت قنات، سد و شبکه های آبیاری و دانسته، و استادان ایرانی آنرا به شمال هندوستان، شمال آفریقا و اسپانیا بردند. نخستین تمدنی که کشاورزی آبی را وارد تاریخ کرد مردم ایران بودند، وهوشمندانه ترین شیوه کار برد پایدار آب زیر زمینی قنات را ابداع کردند
- ایرانیان بر علوم هیدرولوژی احاطه کامل داشتند

# سد سازی ایران باستان

- در ایران بزرگ، سد سازان بسیار ماهری بودند.
- نخستین سدهای قوسی مانند، سد ایزدخواست اصفهان و سد کریت طبرستان به ارتفاع ۶۰ متر که تا پیش از ساخت سد هور امریکا، بلندترین سد جهان بود.
- اما به تجربه دریافتند برای سرزمینی مانند ایران با این پتانسیل تبخیر بالا و رسوب گذاری بالای رودخانه ها باید بدنبال راه های دیگری برای مدیریت و بهره برداری از آب باشند.
- لذا سد سازی را از رویکردهای بهره برداری از منابع آب حذف کردند و شیوه های پایداری همچون قنات، آب بندان و شبکه های حساب شده برداشت از رودخانه را ادامه دادند.

# قنات

- قنات‌سازی مخصوصاً در مناطق خشک به یکی از اصول هنر ایرانیان تبدیل شد مجموعه طول قنات های ایران بیش از ۴۰۰ هزار کیلومتر می رسد یعنی بیش از فاصله زمین تا ماه، و قنات گناباد به طول سی و پنج کیلومتر و ژرفای بیش از سیصد متر و چاه هایی با فواصل منظم پنجاه متری، از زمان هخامنشیان، یک شاهکار بی نظیر در سراسر جهان است. (صفی نژاد، ۱۳۹۶).
- قنات دو طبقه در اردستان
- قنات اختراع ایران و از ایران به جهان گسترش یافت



# ارزیابی حکمرانی آب در مدل سنتی مدیریت منابع آب در ایران

## ۱- ارزیابی بعد سیاسی حکمرانی آب (مشارکت ذینفعان)

- در مدل سنتی حکمرانی آب شاهد شارکت موثر ذینفعان هستیم
- مدیریت قنوات را باید نمونه ای از اولین مدیریت‌های مشارکتی و انتخابات و برقراری نوعی خاص از دموکراسی در میان مردم ایران دانست. که می‌توان از آن به عنوان «دموکراسی شرقی مشارکت محور» یاد کرد

# مثال:

- نمونه این کار در زارچ یزد بدین شکل بود که شرکای هر کاریز معمولاً ۵ نفر را به عنوان نماینده انتخاب و معرفی می کردند. نامبردگان حق هر گونه تصمیم گیری را داشته و در جلسات آنان، کس دیگری حق حضور ندارد. وظیفه شورای تصمیم گیری که حداقل سالی یک بار تشکیل می شود، انتخاب گروه های تقسیم کننده آب، ناظر آب، تعیین قیمت آب و رسیدگی به سود و زیان، می باشد.
- میراب، سبو کش، مشرف، نفقه جمع کن و استادکار قنات، توسط این شورا تعیین می شوند. نام میراب انتخاب شده در کتابچه ای نوشته شده و برای تایید انتخاب به امضای تک تک سهامداران می رسد. در صورتیکه سه چهارم کل مالکان، دفترچه میراب انتخاب شده را امضاء نکنند، شورا میراب دیگری انتخاب می کند. میراب در نقش دفتر حقوقی، ناظر و برنامه ریز، مخبر تخلفات و دادستان ضعفا، ایفای نقش نموده و برای اجرایی کردن تصمیم خود تصویب وزیر و کلانتر و مستوفی را لازم داشته است. به عبارت دیگر حکمرانی آب و جداسازی تصدی گری از حکمرانی را به خوبی انجام می شده است. امری که هنوز در دستگاه های عریض و طویل امروزی نیاز به مطالعه و بررسی و تفسیر دارد.

## ارزیابی بعد زیست محیطی: استفاده پایدار

- کاملاً با شرایط اجتماعی و اقلیمی و جغرافیایی کشور سازگار
- عدم امکان اضافه برداشت و تخریب و آسیب به آبخوانها و محیط زیست.
- توضیح بیشتر در بحث فردا

# ارزیابی بعد اجتماعی حکمرانی آب: مصرف عادلانه

- مدل سنتی مدیریت منابع آب عدالت در دو بعد درون نسلی و میان نسلی امکان تحقق داشت.
- قنات ها با خصوصیات خاص خود میزان ثابتی از آب را در اختیار بهره برداران قرار میدادند و بهره برداران مختلف که شرکای قنات یا بهره برداران قناتهای مجاور و بطور کلی بهره برداران منابع آب هر دشت امکان تجاوز به حقوق یکدیگر را نداشتند و به آن میزان آبی که طبیعت در اختیار آنان قرار میداد قنح بودند و امکان کف شکنی یا احداث قنات غیر مجاز وجود نداشت لذا امکان یک قطره اضافه برداشت و یا برداشت غیر مجاز و تجاوز به حقوق دیگران وجود نداشت لذا امکان تضييع حقوق سايرين و همچنين نسل اى آيدنده وجود نداشت و اين يکى از ممتريں خصوصيات مدل سنتى بهره بردارى از منابع آب در ايران بوده است که امکان بقای آبخوانها و بهره مندی نسل های بعدی تا نسل ما را در این سرزمین کم آب میسر ساخت.

# ارزیابی بعد بعد اقتصادی (استفاده بهینه)

- قنات بدون شک خود بهترین و پشرفته ترین و به صرفه ترین فناوری مدیریت آب در زمان خود بوده است. هم کم هزینه و هم کمترین امکان تبخیر آب و هم بهترین استفاده ممکن از آب با توجه به فناوری آن زمان. بود به لحاظ جریان داشتن در زیرزمین تبخیر آن حداقل ممکن بود از آنجا که در این دوره امکان برداشت ثابت بوده است لذا بهره بردان منابع آب بر خلاف امروز نه بدنبال استحصال منابع آب بیشتر و مصرف حداکثری، بلکه بدنبال حداکثر بهره برداری و بهره وری از همان میزان محدود آب بودند در تحقیقات مختلف هم میزان بهره وری آب در زمینهای تحت قناتها ر مقایسه با چاهای عمیق را بسیار بیشتر برآورد نموده اند

# افول دوره بهره برداری از منابع آب به روش سنتی

- با ورود فناوری و ابزار جدید حفاری، امکان استخراج آبهای زیرزمینی، تعداد چاههای نیمه عمیق و عمیق به سرعت افزایش یافت و علاوه بر اینکه از تعداد و اهمیت قنوات کاسته شد، مدیریت مشاعی بهره برداری از این قنوات نیز کم رنگ و کم رنگ تر شد، نقش میرابها هم کمتر و بر تعداد و اهمیت چاهها افزوده شد

# افول دوره بهره برداری از منابع آب به روش سنتی

- بعد از متداول شدن چاه‌های عمیق از اوایل دهه ۱۳۳۰ به این طرف، فرم بهره برداری تغییر کرد. چاه‌های عمیق مجهز به موتور پمپ‌های قوی، شرایط استخراج آب از اعماق آبخوان‌ها را در حد دلخواه به وجود آوردند. این چاه‌ها توسط شرکت‌های کشت و صنعت، به ویژه برای کشت چغندر قند در دشت‌های حاصلخیز ایران، به صورت متراکم حفر شدند. پس از گذشت تنها چند سال، چشم‌ها به این وسیله جدید استخراج آب با پدیده نو، دوخته شد و صاحبان قنات نیز به تدریج امکاناتی را برای حفر چاه‌های عمیق در زمین‌های مزروعی خود آماده نمودند و به این صورت چاه‌های عمیق در دشت‌های ایران فراگیر شدند و به صورت رقیب تازه نفس و سرسختی برای قنات موجود در این دشت‌ها به میدان آمدند. و در واقع این تغییر شیوه برداشت آب که با سیطره فزاینده دولت بر مدیریت منابع آب همراه بود سرآغاز دوره ای خسارت بار در مدیریت منابع آب ایران بود

# مدیریت نوین منابع آب در ایران (مدیریت دولتی غیر مشارکتی)

- مدیریت منابع آب در ایران تا اوایل قرن جاری کماکان غیر دولتی و به شیوه سنتی عمل می‌کرد و اصولاً دولت در سیاستگذاری آب نقش و دخالت چندانی نداشت اما بواسطه یک سری تحولات سیاسی و اجتماعی، ورود تکنولوژی‌های پیشرفته به کشور و تصویب سلسله قوانینی که زمینه‌ساز ورود دولت به این بخش شد و تا اواسط قرن حاضر بتدریج دولت جایگاه مسلط خود تثبیت کرد.



**ارزیابی مولفه های حکمرانی آب**

**دوره جدید**

# ۱- ارزیابی بعد سیاسی حکمرانی آب

- از زمان تدوین قانون آب و نحوه ملی شدن آن (۱۳۴۲) به بعد، مشارکت مردمی در آن نادیده گرفته شد.
- یک سلسله تحولات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی موجب تسلط روز افزون دولت بر سیاستهای آب و به حاشیه رفتن ذینفعان و نادیده گرفته شدن عنصر مشارکت در این عرصه شد
- در مقاله آسیب شناسی بعد سیاسی حکمرانی آب با کمک تحلیل شبکه ای نشان داده ایم در مقطع مد نظر حکمرانی آب مخدوش بوده است

# مثال : نفت و درآمدهای نفتی

- به طور کلی نفت عامل بسیاری از نوسانات سیاسی و اقتصادی در کشور و یکی از مهمترین فاکتورهای توسعه ناموزون و نامتعادل اقتصادی و سیاسی بوده است.
- در نتیجه بدلیل افزایش وابستگی دولت به درآمدهای نفتی و کاهش نیاز به درآمدهای مالیاتی و مشارکتهای مردمی، شیوه عملکرد نظامهای سیاسی در یک قرن اخیر و به ویژه بعد از انقلاب تغییرات زیادی داشته است، به گونه‌ای که مردم از عرصه تصمیم‌گیری، اجرا و نظارت کنار گذاشته شده‌اند. برای درک این موضوع کافی است بدانیم که به‌عنوان مثال در حوضه زاینده رود مردمی که در ابتدای این قرن خواهان مشارکت و تأمین هزینه‌های طرح انتقال آب کوهرنگ بودند، اکنون به مردمی تبدیل شده‌اند که برای هرگونه اقدامی چشم به دست دولت دارند

- مردم در این چنین سیستمی لاجرم، عموماً نقشی عناصری منفعل و وابسته و فرصت طلب به خود می‌گیرند احساس اینکه دولت به تنهایی مسئول تامین آب و علی‌الاصول حفاظت از منابع آب است و مردم و بهره‌برداران در حفاظت از آب جایگاه و مسئولیتی ندارند و همین این تفکر در اذهان ما ایرانیان بوده است که اکنون که دولت می‌خواهد مردم را به عرصه مدیریت منابع آب باز گرداند مردم هنوز نه باور و نه آمادگی لازم را در این زمینه ندارند

## ۲- بعد اجتماعی حکمرانی آب

- مخدوش شدن بعد اجتماعی حکمرانی آب بدلیل فقدان رعایت عدالت درون نسلی و میان نسلی با اضافه براشت ها و برداشتهای غیر مجاز از منابع آب

## ۳- بعد زیست محیطی

- وضعیت کسر مخزن منابع آب زیر زمینی

- حدود ۱۷۰ هزار حلقه چاه غیرمجاز در کشور وجود داد بر اساس آمار اعلام شده از سوی شرکت مدیریت منابع آب ایران میزان برداشت از چاههای غیر مجاز سه میلیارد و ۴۰۰ میلیون متر مکعب در سال بوده، که موجب خالی شدن سفره های آب زیرزمینی و بیلان منفی در دشت های کشور شده است.

- از ۶۰۹ دشت و محدوده مطالعاتی کشور ۴۱۰ دشت ممنوعه شده اند

- بیش از ۱۳۰ میلیارد متر مکعب کسر مخزن تجمعی

- وضعت وخیم تالابها و دریاچه ها

- خشکیدن دریاچهها و تالابها و مهمتر از همه مرگ آبخوانها بارزترین مصادیق بهره برداری ناپایدار از منابع آب در کشور هستند و بدین اعتبار نیز می توان مدعی بود بعد زیست محطی حکمران آب ر دوره نوین مدیریت منابع آب در ایران کاملا مخدوش است.

## 3.5 What happens when we divert water?

Many of the world's greatest lakes are shrinking, and large rivers such as the Colorado, Rio Grande, Indus, Ganges, Nile and Murray discharge very little water into the sea for months and even years at a time. Up to one-third of the world's major rivers and lakes are drying up, and the groundwater wells for 3 billion people are being affected. The overuse and diversion of water is largely to blame.

### Why is water diverted?

Due to the uneven distribution of water and population there is often the need to transfer water, and large-scale **diversions** often require piping or pumping water from one drainage basin to another. For example, water from the Snowy River is diverted into the Murray and Murrumbidgee rivers. Diverting water can alleviate water shortages and allows for the development of irrigation and the production of hydroelectricity. Diverions, however, are not always the most sustainable use of water resources.

Figure 1 Lake Urmia (a) in 1998 and (b) in 2011



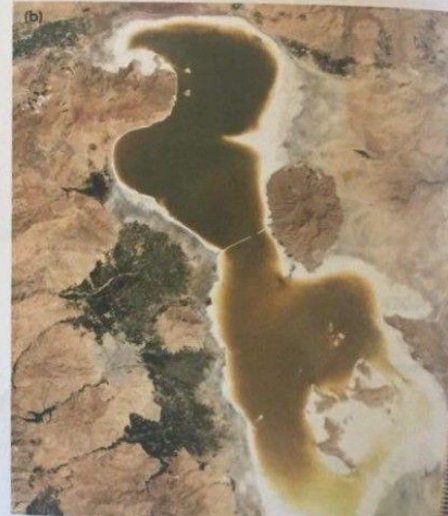
### A dying Lake Urmia in Iran

The largest lake in the Middle East and one of the largest salt lakes in the world is drying up. Since 2005, Lake Urmia in northern Iran has lost more than 65 per cent of its surface area, exposing extensive areas of salt flats (see figure 1 (a) and (b)).

The lake was declared a Wetland of International Importance by the Ramsar Convention in 1971, and a UNESCO Biosphere Reserve in 1976. The lake and its surrounding wetlands serve as a seasonal habitat and feeding ground for migratory birds that feed on the lake's shrimp. This shrimp is the only thing, other than plankton, that can live in the salty water. Lake Urmia is a **terminal lake**: the rivers, some permanent and some ephemeral, that flow into the lake bring naturally occurring salts. Because of the arid climate, high evaporation causes salt crystals to build up around the shoreline. Figure 2 shows the declining surface area of Lake Urmia.

### Why is the lake drying up?

Reasons for the decline in the lake's level are a combination of prolonged drought and increased diversions for irrigation (see figure 3). Often people withdraw water illegally, without paying for it, or take more than they are allocated.



میدانستی؟

@MIDANESTI

# فروچاله – کبودر آهنگ

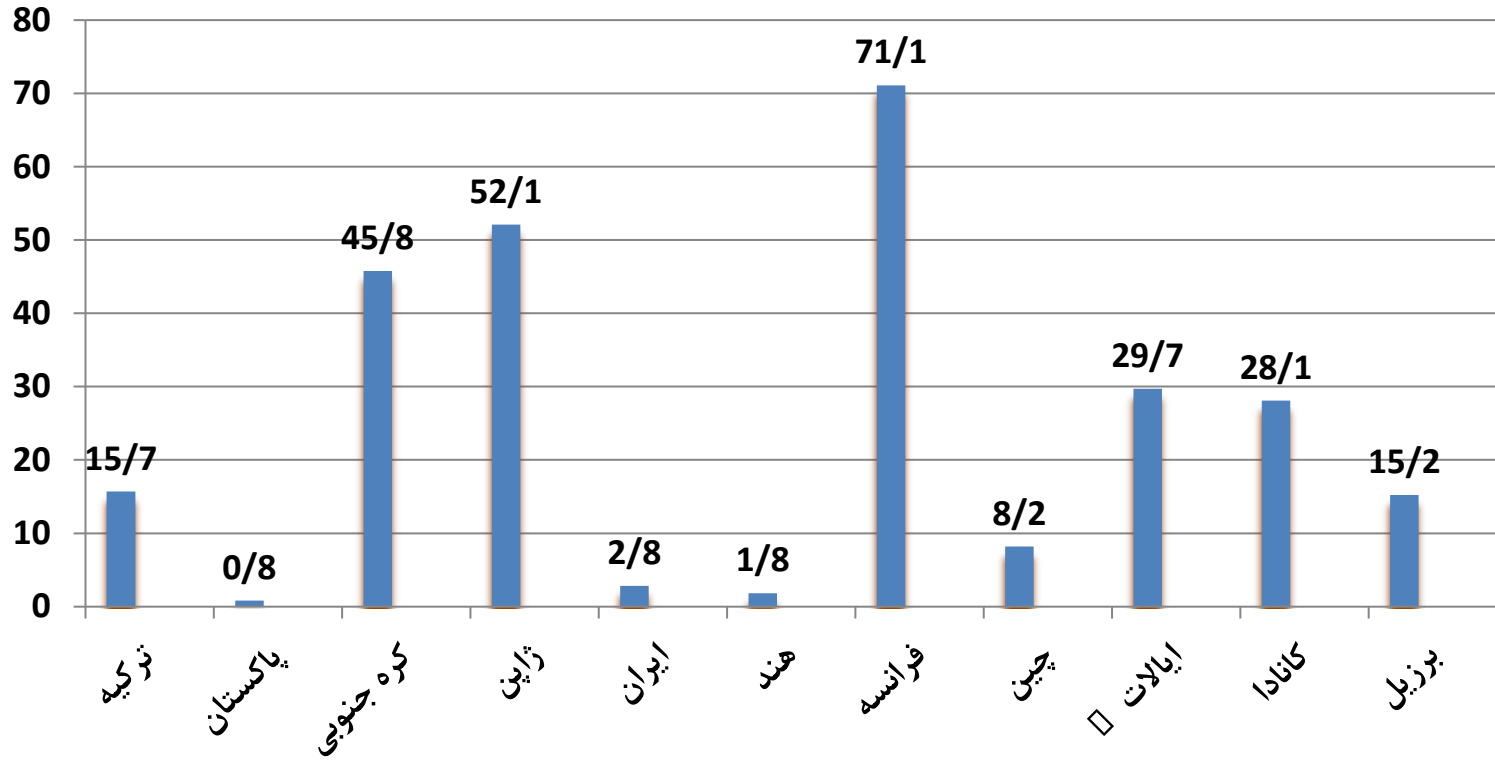




# ۴- بعد اقتصادی حکمرانی آب

- بهروری پایین
- عدم تلقی آب بعنوان کالایی اقتصادی
- اتلاف حدود ۷۰ درصدی آب

# مقایسه بهره وری آب در ایران و چند کشور جهان



مأخذ: world Development Indicators, World Bank 2014

# اسناد بالادستی حوزه سیاستهای آب

□ قانون اساسی

□ سند چشم انداز

□ سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی در مورد آب (مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام)

□ برنامه‌های توسعه (اول تا ششم)

# قوانین عادی

- قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷/۲/۱۸ مواد ۲۷، ۲۹، ۹۶، ۱۰۰، ۱۳۴، ۱۴۷، ۱۴۸
- ۲- قانون قنوات مصوب ۱۳۰۹/۶/۶ مواد ۳ و ۴
- ۳- قانون تکمیل قانون قنوات ماده واحده- ۱۳۱۳/۶/۱۳
- ۴- قانون اجاره تأسیس بنگاه آبیاری مصوب ۱۳۳۲/۲/۲۹
- ۵- قانون اصلاح قانون تأسیس بنگاه آبیاری و امور مربوط به آبیاری کشور مصوب (۱۳۳۴/۵/۱۱)
- ۶- قانون راجع به تأسیس وزارت آب و برق بند (ج) (مصوب ۱۳۴۲/۱۲/۲۶)
- ۷- قانون حفظ و حراست از منابع آبهای زیرزمینی کشور مصوب (۱۳۴۵/۳/۱)
- ۸- قانون آب و نحوه ملی شدن آن مصوب (۱۳۴۷/۴/۲۷)
- ۹- قانون توزیع عادلانه آب مصوب (۱۳۶۱/۱۲/۱۶)
- ۱۰- قوانین برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی اول تا ششم،
- ۱۱- قانون تنظیم مقررات بخشی از درآمدهای دولت
- ۱۳- قانون مجازات اسلامی (مبحث تعزیرات)
- ۱۲- قانون تعیین تکلیف چاههای آب فاقد پروانه بهره‌برداری (مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳)

# قانون آب و نحوه ملی شدن آن ( مصوب ۱۳۴۷/۴/۲۷ )

- این قانون علاوه بر آنکه مالکیت منابع آب را از حالت خصوصی خارج نمود، به علت ملی بودن آب، دولت را به عنوان نماینده اجتماع و متکفل امر ساماندهی بهره برداری از آب های مختلف کشور قلمداد نمود، در این راستا ماده (۱) این قانون اشعار می دارد:
- «کلیه آب های جاری در رودخانه ها و انهار طبیعی و دره ها و جویبارها و هر مسیر طبیعی دیگر اعم از سطحی و زیرزمینی و ... ثروت ملی محسوب و متعلق به عموم است.» و در فراز دوم ماده (۱) وظیفه حفاظت و بهره برداری این منابع را به دولت محول نموده و می گوید: «مسئولیت حفظ و بهره برداری این ثروت ملی و احداث و اداره تأسیسات توسعه منابع آب به وزارت آب و برق محول می شود»

# قانون توزیع عادلانه آب (مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶)

- براساس ماده (۱) و (۲) قانون توزیع عادلانه آب مستند بر اصل (۴۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آب از مشترکات بوده و در اختیار حکومت جمهوری اسلامی ایران است. حسب بند (ز) از ماده (۲۹) قانون توزیع عادلانه آب «کنترل و نظارت بر چگونگی و میزان مصارف آب و در صورت لزوم چیره‌بندی آن عهده وزارت نیرو واگذار شده است» براساس تبصره ذیل همین ماده ایجاد شبکه‌های آبیاری و تنظیم و انتقال آب از آنها تا محل‌های مصرف با وزارت کشاورزی است همچنین طبق بند (ب) همین ماده «تنظیم و انتقال آب و ایجاد تأسیسات آبی و کانال‌ها و خطوط آبرسانی و شبکه‌های آبیاری عهده وزارت نیرو می‌باشد» (رشیدی، ۱۳۸۲: ۵۹۸)
- ماده ۱ - بر اساس اصل ۴۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آبهای دریاها و آب‌های جاری در رودها و انهار طبیعی و دره‌ها و هر مسیر طبیعی دیگر اعم از سطحی و زیر زمینی و سیلابها و فاضلابها و زه‌آبها و دریاچه‌ها و مردابها و برکه‌های طبیعی و چشمه‌سارها و آبهای معدنی و منابع آبهای زیرزمینی از مشترکات بوده و در اختیار حکومت اسلامی است و طبق مصالح عامه از آنها بهره‌برداری می‌شود. مسئولیت حفظ و اجازه و نظارت به بهره‌برداری از آنها به دولت محول می‌شود.
- ماده ۲ - بستر انهار طبیعی و کانالهای عمومی و رودخانه‌ها اعم از این که آب دائم یا فصلی داشته باشند و مسیله‌ها و بستر مردابها و برکه‌های طبیعی در اختیار حکومت جمهوری اسلامی ایران است و همچنین است اراضی ساحلی و اراضی مستحده که در اثر پائین رفتن سطح آب دریاها و دریاچه‌ها و یا خشک شدن مردابها و باتلاق‌ها پدید آمده باشد در صورت عدم احیاء قبل از تصویب قانون نحوه احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی.
- - لازم به یادآوری است که هنوز این قانون بر حقوق آب کشور حاکمیت دارد و از آن زمان تا کنون بروز نشده است. قانون تعیین تکلیف چاه‌های فاقد پروانه مصوب ۱۳۸۹ در واقع نقش متمم بر این قانون را داشته است و نه جایگزین.

# قانون توزیع عادلانه آب

- در این قانون اساساً «تشکل‌های بهره برداران» نادیده انگاشته شده است و دولتی ساختن مطلق امور آب، هدف و مدنظر بوده است. گرچه وضع این قانون، در کوتاه مدت، توسعه کشت و اشتغال وسیع روستاییان را در پی داشت ولی عاقبت این کار در سال ۱۳۹۳ به صورت افت بالغ بر ۱۱۰ میلیارد مترمکعب کسری مخزن آبهای زیرزمینی کشور جلوه‌گر می‌شود. در قانون مذکور به جای نگاه حفاظتی قانون سال ۱۳۴۷ به مناطق ممنوعه براساس شاخص افت سطح آب ایستایی، اعلام منطقه ممنوعه را به فرآیندی مدیریتی-سیاسی تبدیل کرده و در میان مدت و بلند-مدت این امر موجب کاهش و نابودی منابع آب کشور و از بین رفتن سرمایه گذاری‌های صورت گرفته در دوره‌های قبل گردید و ذخایر آبی ایران را در شرایط بحرانی و خطر نابودی کامل قرار داده است

**قانون تعیین تکلیف چاه‌های آب فاقد پروانه بهره‌برداری (مصوب ۱۳۸۹/۲۳/۴)**



# نهادهای موجود در سیاستگذاری بخش آب طبق قانون

- طبق اصل ۴۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، سیاستگذاری آب در کشور، به دولت محول شده است. قبل از آن نیز بنابر قوانین موجود منابع آبهای سطحی و زیرزمینی کشور به عنوان منابع عمومی شناخته شده است. طبق قوانین موجود نظم سلسله مراتبی مدیریت آب به سطوح زیر طبقه بندی می شود:

# ۱- سطح سیاستگذاری کلان آب

- شورای عالی آب
- مجمع تشخیص مصلحت نظام
- مجلس شورای اسلامی
- معاونت امور آب و آبفا

## ۲- سطح اجرایی-مدیریتی (وزارت نیرو)



## ۳- نهادهای همکار و تاثیر گذار

- سازمان حفاظت محیط زیست
- وزارت جهاد کشاورزی
- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- وزارت صنایع و معادن
- وزارت مسکن و شهرسازی
- وزارت کشور
- سازمان هواشناسی کشور
- دستگاه قضائی
- وزارت علوم (دانشگاه ها و مراکز پژوهشی)
- بخش خصوصی